

اتی که باید به ثبت برسد به موجب نظامنامه معین خواهد کرد.

فصل اول - برات - اول

فصل اول - برات

مبث اول صورت برات

ماده 223

ماده 223_ برات علاوه بر اضاءیا مهر هر برات دهنده باید دارای شرایط ذیل باشد.

1_ قید کلمه (برات) در روی ورقه.

2_ تاریخ تحریر (روزوماه وسال)

3_ اسم شخصی که باید برات را تادیه کند.

4_ تعیین مبلغ برات.

5_ تاریخ تادیه وجه برات.

6_ مکان تادیه وجه برات اعم از اینکه محل اقامت محال علیه باشد. یا محال دیگر.

7_ اسم شخصی که برات دروجه یا حواله کرد او برداخته می شود.

8_ تصریح به اینکه نسخه اول یا دوم یا سوم یا چهارم الخ است.

47

ماده 224

ماده 224_ برات ممکن است بحواله کرد شخص دیگر باشد یا بحواله کرد خود برات دهنده.

ماده 225

ماده 225_ تاریخ تحریر و مبلغ برات با تمام حروف نوشته می شود. اگر مبلغ بیش از یکدفعه به تمام حروف نوشته شده و بین آنها اختلاف باشد مبلغ با حروف معتراست.

ماده 226

ماده 226_ در صورتی که برات متضمن یکی از شرایط اساسی مقرر در فقرات 2، 3، 4، 5، 6، 7 و 8 ماده 223 نباشد مشمول مقررات راجع به بروات تجاری نخواهد بود.

ماده 227

ماده 227_ برات ممکن است به دستور حساب شخص دیگری صادر شود.

مبحث دوم

در قبول و نکول

ماده 228

ماده 228_ قبولی برات درخود برات با قید تاریخ نوشته شده امضایا مهر می شود. در صورتی که برات به عهد ازرویت باشد تاریخ قبولی با تمام حروف نوشته خواهد شد.

ماده 229

ماده 229_ هر عبارتی که محال علیه در برات نوشته امضایامهر کند قبولی محصول است مگر اینکه صریحاً عبارت مشعربرعدم قبول باشد. اگر عبارت فقط مشعربرعدم قبول یک جزء از برات باشدیقیه وجه برات قبول شده محصور است در صورتی که محال علیه بدون تحریر هیچ عبارتی برات را امضایامهر نماید برات قبول شده محصول می شود.

ماده 230

ماده 230 _ قبول کننده برات ملزم است وجه آن را سرورعه تادیبه نماید.

ماده 231

ماده 231 _ قبول کننده حق نکول ندارد.

ماده 232

ماده 232 _ ممکن است قبولی منحصر به یک قسمت ازوجه برات باشد دراینصورت دارنه برات باید برای بقیه اعتراض نماید.

ماده 233

ماده 233 _ اگر قبولی مشروط به شرط نوشته شد برات نکول شده محصور می شود و لی معهدزا قبول کننده به شرط در حدود شرطی که نوشته مسئول پرداخت وجه برات است.

ماده 234

ماده 234 _ در قبولی براتی که وجه آن در خارج از محل اقامت قبول کننده باید تادیبه شود تصریح به مکان تادیبه ضروری است.

ماده 235

ماده 235 _ برات باید به محض ارائه یا منتهی درظرف 24 ساعت از تاریخ ارائه قبول یا نکول شود.

ماده 236

ماده 236 _ نکول برات باید بموجب تصدیق نامه که رسمیا تنظیم می شود محصول گرد تصدیق نامه مزبور موسم است به اعتراض (پروتست) نکول.

ماده 237

ماده 237_ پس از اعتراض نکول ظهنویسها و برات دهنده به تقاضای دارنه برات باید ضامنی برای تادیبه وجه آن درسروده بدهند یا وجه برات را به انضمام مخارج اعتراض اعتراف نامه و مخارج برات رجوعی (آگر باشد) فوراً تادیبه نمایند.

ماده 238

ماده 238_ اگر بر علیه کسی که براتی را قبول کرده و لی وجه آن را نپرداخته اعتراض عدم تادیبه شود دارنه براتی نیزکه همان شخص قبول کرده و لی هنوزموعد پرداخت آن نرسیده است می تواند از قبول کننده تقاضا نماید که برای پرداخت وجه آن ضامن دهد یا پرداخت آن را به نحو دیگری تضمین کند.

مبحث سوم

در قبولی شخص ثالث

ماده 239

ماده 239_ هرگاه براتی نکول شد و اعتراض بعمل آمد شخص ثالثی می تواند آنرا بنام برات دهنده یا یکی از ظهنویسها قبول کندی قبولی شخص ثالث باید دراعتراض نامه قید شده و به امضاء و برسد.

ماده 240

ماده 240_ بعد از قبولی شخص ثالث نیزتا برات تادیبه نشده کلیه حقوقی که برای دارنه برات از نکول آن درمقابل برات دهنده و ظهنویسها حاصل می شود محفوظ خواهد بود.

مبحث چهارم

دروعه برات

ماده 241

ماده 241_ برات ممکن است به رویت باشد یا به وعده یک یا چند ماه از رویت برات، یا به وعده

یک یا چند روز یا یک یا چند ماه از تاریخ برات ممکن است پرداخت به روزمعینی موکول شده باشد.

ماده 242

ماده 242_ هرگاه برات بی وعده قبول شد باید فوراً پرداخته شود.

ماده 243

ماده 243_ موعد پرداخت براتی که یک یا چند روز یا یک یا چند ماه از رویت وعده دارد به وسیله تاریخ قبولی یا

تاریخ اعتراض نامه نکول معین می شود.

ماده 244

ماده 244_ اگر موعد پرداخت برات با تعطیل رسمی تصادف کرد باید روز بعد از تعطیل تادیبه شود.

تبصره

تبصره _ همین قاعده در مورد سایر اوراق تجاری نیز رعایت خواهد شد.

مبحث پنجم

ظهنویسی

ماده 245

ماده 245_ انتقال برات به وسیله ظهنویسی بعمل می آید.

ماده 246

ماده 246_ ظهنویسی باید به امضاء ظهنویس برسد ممکن است در ظهنویسی تاریخ واسم کسی که برات به

اوانتقال داده می شود قید گردد.

ماده 247

ماده 247_ ظهنوئسی حاکی ازانتقال برات است مگراینکه ظهنوئیس وکالت دروصول را قید نموده باشد که دراین صورت انتقال برات واقع نشده ولی دارنده برات حق وصول ولدی الاقتضاءحق اعتراض واقامه دعوی برای وصل خواهد داشت جزدرمواردی که خلاف این دربرات تصریح شده باشد.

ماده 248

ماده 248_ هرگاه ظهنوئیس درظهنوئسی تاریخ مقدمی قید کند مزورشناخته می شود.

مبحث ششم

مسئولیت

ماده 249

ماده 249_ برات دهنده کسی که برات را قبول کرده وظهنوئیسها درمقابل دارنده برات مسئولیت تضامنی دارند.

دارنده برات درصورت عدم تادیبه واعتراض می تواند بهرکدام ازآنها که بخواهد منفرد ایا به چند نفریا به تمام آنها

مجتمعا رجوع نماید.

همین حق را هریک ازظهنوئیسها نسبت به برات دهنده وظهنوئیسهای ما قبل خود دارد.

اقامه دعوی برعلیه یک یا چند نفرازمسئولین موجب اسقاط حق رجوع به سایرمسئولین برات نیست،اقامه کننده

دعوی ملزم نیست ترتیب ظهنویسی را از حیث تاریخ رعایت کند ضامنی که ضمانت برات دهنده یا محال علیه یا

ظهنویسی را کرده فقط با کسی مسئولیت تضامنی دارد که از او ضمانت نموده است.

ماده 250

ماده 250_ هریک از مسئولین تادیبه برات می تواند پرداخت را به تسلیم برات و اعتراضنامه و صورت حساب متفرعات و مخارج قانونی که باید بپردازد موکول کند.

ماده 251

ماده 251_ هرگاه چند نفر از مسئولین برات ورشکست شوند دارنده برات می تواند در هریک از غرما یا در تمام غرما

برای وصول تمام طلب خود (وجه برات و متفرعات و مخارج قانونی) داخل شود تا اینکه طلب خود را کاملاً وصول

نماید مدیر تصفیه هیچیک از ورشکستگان نمی تواند برای وجهی که به صاحب چنین طلب پرداخته می شود به

مدیر تصفیه ورشکسته دیگر رجوع نماید مگر در صورتی که مجموع وجهی که از دارائی تمام ورشکستگان به صاحب

طلب تخصیص می یابد بیش از میزان طلب او باشد در این صورت مازاد باید به ترتیب تاریخ تعهد تا میزان وجهی

که هر کدام پرداخته اند جزء دارائی ورشکستگان محسوب گردد که به سایر ورشکسته ها حق رجوع دارند.

تبصره

تبصره - مفاد این ماده در مورد ورشکستگی هر چند نفری نیز که برای پرداخت یک دین مسئولیت تضامنی

داشته باشد مرعی خواهد بود.

مبحث هفتم

درپرداخت

ماده 252

ماده 252 - پرداخت برات بانوع پولی که درآن معین شده بعمل می آید.

ماده 253

ماده 253 - اگردارنه برات به برات دهنده یا کسی که برات به او منتقل کرده است پولی غیرازآن نوع که دربرات تعیین شده است بدهد و آن برات درنتیجه نکول یا امتناع ازقبول و یا عدم تادیه اعتراض شود دارنه برات می تواند ازدهنه برات یا انتقال دهنده نوع پولی را که داده یا نوع پولی که دربرات معین شده مطالبه کند ولی

ماده 254

ماده 254 - برات به وعده باید روزآخر وعده پرداخته شود.

ماده 255

ماده 255 - روززویت دربرواتی که به وعده ازروویت است وروزصدوربرات دربرواتی که به وعده ازتاریخ صدوراست حساب نخواهد شد.

ماده 256

ماده 256 - شخصی که وجه برات را قبل ازموعود تادیه نموده درمقابل اشخاصی که نسبت به وجه برات حقی دارنه مسئول است.

ماده 257

ماده 257 - اگر دارنده برات به کسی که قبول نوشته مهلتی برای پرداخت بدهد به ظهنویس های ما قبل خود و برات دهنده که به مهلت مزبور رضایت نداده اند حق رجوع نخواهد داشت.

ماده 258

ماده 258 - شخصی که در سرعه وجه برات را می پردازد بری الذمه محصول می شود مگر آنکه وجه برات قانونا در نزد اوتوقیف شده باشد.

ماده 259

ماده 259 - پرداخت وجه برات ممکن است به موجب نسخه ثانی یا ثالث یا رابع الخبه عمل آید در صورتی که در روی آن نسخه قید شده باشد که پس از پرداخت وجه بموجب این نسخه دیگر از اعتبار ساقط است.

ماده 260

ماده 260 - شخصی که وجه برات را بر حسب نسخه بپردازد که در روی آن قبولی نوشته نشده در مقابل شخصی که نسخه قبولی شده را دارد مسئول پرداخت وجه آن است.

ماده 261

ماده 261 - در صورت گم شدن براتی که هنوز قبول نشده است صاحب آن می تواند وصول وجه آن را بر حسب نسخه ثانی یا ثالث یا رابع الخ تقاضا کند.

ماده 262

ماده 262 - اگر نسخه مفقود نسخه باشد که قبولی در روی آن نوشته شده تقاضای پرداخت از روی نسخه های دیگر فقط بموجب امر محکمه پس از دادن ضامن بعمل می آید.

ماده 263

ماده 263 - اگر شخصی که برات را گم کرده اعم از این که قبولی نوشته شده یا نشده باشد می تواند نسخه ثانی یا ثالث یا رابع الخ را تحصیل نماید پس از اثبات اینکه برات متعلق به او است می تواند با دادن ضامن تادیه وجه آن را بموجب امر محکمه مطالبه کند.

ماده 264

ماده 264 - اگر با وجود تقاضایی که در مورد مواد 261 و 262 و 263 بعمل آمده است از تادیه وجه برات امتناع شود صاحب برات مفقود می تواند تمام حقوق خود را به موجب اعتراضنامه محفظ بدارد.

ماده 265

ماده 265 - اعتراضنامه مذکور در ماده فوق باید در ظرف بیست و چهار ساعت از تاریخ وعده برات تنظیم شده و در مواعد و ترتیبی که در این قانون برای ابلاغ اعتراضنامه معین شده است به برات دهنده و ظهنویسها ابلاغ گردد

ماده 266

ماده 266 - صاحب برات مفقود برای تحصیل نسخه ثانی باید به ظهنویسی که بلافضله قبل از او بوده است رجوع نماید.

ظهنویس مزبور ملزم است به صاحب برات اختیار مراجعه به ظهنویس ما قبل خود داده و راهنمای کند و همچنین هر ظهنویسی باید اختیار وجوه به ظهنویس ما قبل خود بدهد تا به برات دهنده برسد، مخارج این اقدامات بر عهده برات مفقود خواهد بود.

ظهنویس در صورت امتناع از دادن اختیار مسئول تادیه وجه برات و خساراتی است که بر صاحب برات مفقود وارد شده است.

ماده 267

ماده 267 در صورتی که ضامن برات مفقود (رجوع به مواد 263 و 262) مدتی برای ضمانت خود معین

نکرده باشد مدت ضمان سه سال است و هرگاه در ظرف این سه سال رسماً مطالبه یا اقامه دعوی نشده باشد دیگر از این حیث دعوی بر علیه او در محکمه مسموع نخواهد بود.

ماده 268

ماده 268 اگر مبلغی از وجه برات پرداخته شود به همان اندازه برات - دهنه و ظهر نویسها بری می شوند و دارنده برات فقط نسبت به بقیه می تواند اعتراض کند.

ماده 269

ماده 269 محکم نمی تواند بدون رضایت صاحب برات برای تادیبه وجه برات مهلتی بدنه.

مبحث هشتم

تادیبه وجه برات به واسطه شخص ثالث

ماده 270

ماده 270 هر شخص ثالثی می تواند از طرف برات دهنده یا یکی از ظهر نویسها وجه برات اعتراض شده را کارسازی نماید دخالت شخص ثالث و پرداخت وجه باید در اعتراضنامه یا در ذیل آن قید شود.

ماده 271

ماده 271 شخص ثالثی که وجه برات را پرداخته دارای تمام حقوق و ظایف دارنده برات است.

ماده 272

ماده 272 اگر وجه برات را شخص ثالث از طرف برات دهند پرداخت تمام ظهر نویسها بری الذمه می شوند و اگر پرداخت وجه از طرف یکی از ظهر نویسها بعمل آید ظهر نویسهای بعد از او بری الذمه اند.

ماده 273

ماده 273 اگر دوشخص متفقا هریک از جانب یکی از مسئولین برات برای پرداخت وجه حاضر شوند پیشنهاد آن کسی پذیرفته است که تادیبه وجه از طرف او عده زیادتری از مسئولین را بری الذمه می کند اگر خود محال علیه پس از اعتراض برای تادیبه وجه حاضر شود برهشخص ثالثی ترجیح دارد.

مبحث نهم

حقوق ووظایف دارنده برات

ماده 274

ماده 274 نسبت به برواتی که وجه آن باید درایران به رویت یا به وعده از رویت تادیبه شود اعم از اینکه برات درایران صادر شده باشد یا در خارج دارنده برات مکلف است پرداخت یا قبولی آن را در ظرف یکسال از تاریخ برات مطالبه نماید والا حق رجوع به ظهنویسها و همچنین به برات دهنده که وجه برات را به محال علیه رسانیده است نخواهد داشت.

ماده 275

ماده 275 اگر در برات اعم از اینکه درایران صادر شده باشد یا در خارججه برای تقاضای قبولی مدت بیشتری یا کمتری مقرر شده باشد حق دارنده برات باید در همان مدت قبولی برات را تقاضا نماید والا حق رجوع به ظهنویسها و برات دهنده که وجه برات را به محال علیه رسانیده است نخواهد داشت.

ماده 276

ماده 276 اگر ظهنویسی برای تقاضای قبولی مدتی معین کرده باشد دارنده برات باید در مدت مزبور تقاضای قبولی نماید والا در مقابل آن ظهنویس نمی تواند از مقررات مربوطه به بروات استفاده کند.

ماده 277

ماده 277 هرگاه دارنده برات به رویت یا به وعده که در یکی از شهرهای ایران صادر و باید در مالک خارج تادیبه شود در مواعد مقرر در مواد فوق قبولی نوشتن یا پرداخت وجه را مطالبه نکرده باشد مطابق مقررات

همان مواد حق اوساقت خواهد شد.

ماده 278

ماده 278 مقرورات فوق مانع نخواهد بود که بین دارنده برات و برات - دهنه وظهرنویسها قرارداد دیگری مقررگردد.

ماده 279

ماده 279 دارنده برات باید روزوعده وجه برات را مطالبه کند.

ماده 280

ماده 280 امتیاع ازتادییه وجه برات باید درظرف ده روزازتاریخ وعده به وسیله نوشته ای که اعتراض عدم تادییه نامیده می شود معلوم گردد.

ماده 281

ماده 281 اگرزدهم تعطیل باشد اعتراض روزبعد آن بعمل خواهد آمد.

ماده 282

ماده 282 نه فوت محال علیه ونه ورشکستگی اونه اعتراض نکولی دارنده برات را ازاعتراض عدم تادییه مستغنی نخواند کرد.

ماده 283

ماده 283 در صورتی که قبول کننده برات قبل از عوده ورشکست شود حق اعتراض برای دارنده برات باقی است.

ماده 284

ماده 284 دارنده براتی که به علت عدم تادیه اعتراض شده است باید در ظرف ده روز از تاریخ اعتراض عدم تادیه را به وسیله اظهارنامه رسمی یا مراحل سفارشی دوقطبی به کسی که برات را به او گذار نموده اطلاع دهد.

ماده 285

ماده 285 هریک از ظاهرنیسها نیز باید در ظرف ده روز از تاریخ دریافت اطلاع نامه فوق آن را به همان وسیله به ظاهرنیس سابق خود اطلاع دهد.

ماده 286

ماده 286 اگر دارنده براتی که با استفاده در ایران تادیه شود و بعلت عدم پرداخت اعتراض شده بخواهد از حق که برای او مقرر است استفاده کند باید در ظرف یکسال از تاریخ اعتراض اقامه دعوی نماید. (اصلاحی 26/1/58).

ماده 249

ماده 249 برای هرگاه محل اقامت مدعی علیه خارج از محل باشد که وجه برات باید در آنجا پرداخته شود برای هرشش فرسخ یک روز اضافه خواهد شد.

ماده 287

ماده 287 در مورد برواتی که باید در خارج تادیه شود اقامه دعوی بر علیه برات دهنده و یا ظاهرنیسها مقیم ایران در ظرف دو سال از تاریخ اعتراض باید عمل آید. (26/1/58).

ماده 288

ماده 288 هریک از ظاهرنیسها بخواهد از حق که در ماده 249 به او داده شده استفاده نماید باید مواعید که به موجب مواد 286 و 287 مقررات اقامه دعوی کندونسبت به اموعد از فردا ابلاغ احضاریه محکمه

محصول است وگروج برات را بدون اینکه بر علیه اقامه دعوی شده باشد تادیه نماید از فردا روز تادیه محصول خواهد شد.

ماده 289

ماده 289 پس از انقضای مواعید مقرر در مورد فوق دعوی برانده برات بر ظاهرینسها و همه جنین دعوی هریک از ظاهرینسها برید سابق خود محکمه پذیرفته نخواهد شد.

ماده 290

ماده 290 پس از انقضای مواعید فوق دعوی برانده و ظاهرینسها برات بر علیه برات دهنده نیز پذیرفته نمی شود مشروط برای نکه برات دهنده ثابت نماید در سرور عهد و جه برات را به محل علیه رسائیده و در این صورت برانده برات فقط حق مراجعه به محل علیه خواهد داشت.

ماده 291

ماده 291 اگر پرس از انقضای مواعید که برای اعتراض و ابلاغ اعتراض نامه یا برای اقامه دعوی مقرر است برات دهنده یا هریک از ظاهرینسها به طریق محاسبه یا عنوان دیگر و جهی را که برای تادیه برات به محل علیه رسائیده بود مسترد دارد برانده برات برخلاف مقررات دو ماده قبل حق خواهد داشت که بر علیه دریافت کننده و جه اقامه دعوی نماید.

ماده 292

ماده 292 پس از اقامه دعوی محکمه مکلف است به مجرد تقاضای برانده براتی که به علت عدم تادیه اعتراض شده است معادل و جه برات از اموال مدعی علیه به عنوان تامین توقف نماید.

مبحث دهم

در اعتراض (پروتست)

ماده 293 اعتراض در موارد ذیل بعمل می آید:

1 - در مورد نکول.

2 - در مورد امتناع از قبول یا نکول.

3 - در مورد عدم تادیه.

اعتراض نامه باید در یک نسخه تنظیم و بموجب امر محکمه با دایت به توسعه مامور اجراء به محل اقامت اشخاص ذیل ابلاغ شود:

1 - محل علیه.

2 - اشخاص که در برات برای تادیه وجود عندا لاقتضاء معین شده است.

3 - شخص ثالث که برات را قبول کرده است.

52

اگر در محلی که اعتراض بعمل می آید محکمه به دایت نباشد وظایف او با رعایت ترتیب بعهدہ امین صلح یا رئیس ثبت اسناد یا حاکم محل خواهد بود.

ماده 294_ اعتراضنامه باید مراتب ذیل را دارا باشد:

1 - سواد کامل برات با کلیه محتویات آن اعم از قبولی و ظهرو نویسی و غیره.

2 - امر به تادیبه وجه برات.

مامور اجراء باید حضوريا غیاب شخصی که باید وجه برات را بدهد و علل امتناع از تادیه یا از قبول و همچنین علل عدم امکان امضای امتناع از مضاء را در ذیل اعتراضنامه قید و امضاء کند.

ماده 295

ماده 295 _ هیچ نوشته ای نمی تواند از طرف دارنه برات جای گیراعتراضنامه شود مگردرمواد مندرجه درمواد

261 - 263 راجع به مفقود شدن برات.

ماده 296

ماده 296 _ ماموراجرا باید سواد صحیح اعتراضنامه را به محل اقامت اشخاص مذکوردر ماده 293 بدهد.

ماده 297

ماده 297 _ دفتر محکمه یا دفتر مقاماتی که وظیفه محکمه را انجام می دهند باید مفاد اعتراضنامه را روزبه روزبه ترتیب تاریخ ونمره دردفتر مخصوصی که صفحات آن به توسط رئیس محکمه یا قائم مقام اونمره وامضاء شده است ثبت نمایند در صورتی که محل اقامت برات دهنده یا ظهرنویس اولی درروی برات قید شده باشد دفترمحکمه باید آنها را توسط کاغذ سفارشی ازعلل امتناع ازتادیه مستحضرسازد.

مبث یازدهم

برات رجوعی

ماده 298

ماده 298 _ برات رجوعی براتی است که دارنه برات اصلی پس ازاعتراض برای دریافت وجه آن ومخارج صدور اعتراضنامه وتفاوت نرخ بعهده برات دهنده یا یکی ازظهرنویسها صادرمی کند.

ماده 299

ماده 299 _ اگربرات رجوعی بعهده برات دهنده اصلی صادرشود تفاوت بین نرخ مکان تادیه برات اصلی ونرخ مکان صدور آن بعهده اوخواهد بود واگربرات رجوعی به عهده یکی ازظهرنویسها صادرشود مشارالیه باید ازعهده تفاوت نرخ مکانی که برات اصلی را درآن جا معامله یا تسلیم کرده است ونرخ مکانی که برات

رجوعی در آنجا صادر شده است برآید.

ماده 300

ماده 300_ به برات رجوعی باید صورت حسابی (حساب بازگشت) ضمیمه شود، در صورت حساب مزبور مراتب ذیل قید می گردد-

1 - اسم شخصی که برات رجوعی بعهده او صادر شده است.

2 - مبلغ اصلی برات اعتراض شده.

3 - مخارج اعتراضنامه و سایر مخارج معموله از قبل حق العمل صراف و دلال وجه تمبر و مخارج پست و غیره.

4 - مبلغ تفاوت نرخهای مذکور در ماده (299)

ماده 301

ماده 301_ صورت حساب مذکور در ماده قبل باید توسط دو نفر تاجر تصدیق شود علاوه لازم است برات اعتراض شده و سواد مصدقی از اعتراض نامه به صورت حساب مزبور ضمیمه گردد.

ماده 302

ماده 302_ هرگاه برات رجوعی بعهده یکی از ظهرنویسها صادر شود علاوه بر مراتب مذکور در مواد 300 و 301 باید تصدیق نامه که تفاوت بین نرخ مکان تادیبه برات اصلی و مکان صدور آن را معین نماید ضمیمه شود.

ماده 303

ماده 303_ نسبت به یک برات صورت حساب بازگشت متعدد نمی توان ترتیب داد و اگر برات رجوعی بعهده یکی از ظهرنویسها صادر شده باشد حساب بازگشت متوالیابه توسط ظهرنویسها پرداخته می شود تا به برات دهنده اولی برسد.

تحمیلات براتهای رجوعی را نمی توان تمام بریکنفر وارد ساخت هریک از ظهرنویسها و برات دهنده اولی فقط

ماده 304

ماده 304_ خسارت تخیرتادییه مبلغ اصلی برات که بواسطه عدم تادییه اعتراض شده است ازروزاعتراض وخسارتماخیرتادییه مخازج اعتراض ومخازج برات رجوعی فقط ازروزاقمه دعوی محسوب می شود.

53

مبحث دوازدهم

قوانین خارجی

ماده 305

ماده 305 در مورد برواتی که در خارج ایران صادر شده شرایط اساسی برات تابع قوانین مملکت صدور است.

هر قسمت از سایر تعهدات برآتی (تعهدات ناشی از ظهورنویسی ضمانت قبولی و غیره) نیز که در خارج به وجود آمده تابع قوانین مملکتی است که تعهد در آن جا وجود پیدا کرده است معذالک اگر شرایط اساسی برات مطابق قانون ایران موجود و یا تعهدات برآتی موافق قانون ایران صاحب باشد کسانی که در ایران تعهداتی کرده اند حق استناد به این ندارند که شرایط اساسی برات یا تعهدات برآتی مقدم برتعهد آنها مطابق با قوانین خارجی نیست.

ماده 306

ماده 306 اعتراض و بطرکلی هرقدامی که برای حفظ حقوق ناشیه از برات واستفاده ازآن در خارجه باید بعمل آید تابع قوانین مملکتی خواهد بود که آن اقدام باید در آنجا بشود.

فصل دوم

در فته طلب

ماده 307

ماده 307 فته طلب سندی است که بموجب آن امضاء کننده تعهد می کند مبلغی در موعود معین یا عندالمطالبه دروجه حامل یا شخص معین و یا به حواله کرد آن شخص کارسازی نماید.

ماده 308

ماده 308 فته طلب علاوه بر امضای مهر باید دارای تاریخ و متضمن مراتب ذیل باشد:

1 - مبلغی که باید تادیه شود با تمام حروف.

2 - گیرنده وجه.

3 - تاریخ پرداخت.

ماده 309

ماده 309 تمام مقررات راجع به بروات تجارتي (ازمیحت چهارم الی آخر فصل اول این باب) در مورد فته طلب نیز لازم الرعایه است.

فصل سوم

چک

ماده 310

ماده 310 چک نوشته ای است که بموجب آن صادر کننده وجوهی را که در نزد محال علیه دارد کلا یا بعضی مسترد یا به دیگری واگذار می نماید.

ماده 311

ماده 311 در چک باید محل و تاریخ صدور قید شده و به امضای صادر کننده بر سد، پرداخت وجه نبایدو عده داشته باشد.

ماده 312

ماده 312 چک ممکن است در وجه حامل یا شخص معین یا به حواله کرد باشد ممکن است به صرف امضاء در ظهر به دیگری منتقل شود.

ماده 313

ماده 313 وجه چک باید به محض ارائه کارسازی شود.

ماده 314

ماده 314 صدور چک و لواينکه از محلی به محل دیگر باشد ذاتا عمل تجارتي محسوب نیست لیکن مقررات این قانون از ضمانات صادر کننده و ظهرنویسها و اعتراض واقامه دعوی و ضمان و مفقود شدن راجع به بروات شامل چک نیز خواهد بود.

ماده 315

ماده 315 اگر چک در همان مکانی که صادر شده است باید تادیه گرد دارنده چک باید در ظرف پانزده روز از تاریخ صدور وجه آن را مطالبه کند و اگر زاین نقطه به نقطه دیگر ابران صادر شده باشد باید در ظرف چهل و پنج روز از تاریخ صدور چک مطالبه شود.

اگر دارنده چک در ظرف مواعد مذکوره در این ماده پرداخت وجه آن را مطالبه نکند دیگری دعوی اوبر علیه ظهرنویس مسموع نخواهد بود و اگر وجه چک به سببی که مربوط به محال علیه است از بین برود دعوی دارنده چک بر علیه صادر کننده نیز در محکمه مسموع نیست.

ماده 316

ماده 316 کسی که وجه چک را دریافت می کند باید ظهر آن را امضاء یا مهر نماید اگرچه چک در وجه حامل باشد.

ماده 317

ماده 317_ مقررات راجع به چک هایی که در ایران صادر شده است در مورد چک هایی که از خارجه صادر شده و باید در ایران پرداخته شود نیز رعایت خواهد داشت لیکن مهلتی که در ظرف آن دارند چک می تواند وجه چک را مطالبه کند چهارماه از تاریخ صدور است.

فصل چهارم

در مرور زمان

ماده 318

ماده 318_ دعاوی راجع به برات و فته طلب و چک که ازطرف تجاری برای امور تجارتی صادر شده پس از انقضای پنج سال از تاریخ صدور اعتراض نامه و با آخرین تعقیب قضائی در محکم مسموع نخواهد بود مگر این که در ظرف این مدت رسم اقرار بدین واقع شده باشد که در این صورت مبدأ مرور زمان از تاریخ اقرار محصول است. در صورت عدم اعتراض مدت مرور زمان از تاریخ انقضای مهلت اعتراض شروع می شود.

تبصره

تبصره - مفاد این ماده در مورد بروات و چک و فته طلب های که قبل از تاریخ اجرای قانون تجارت مصوب 25 دلو 304 و 12 فروردین و 12 خرداد 1304 صادر شده است قبل اجراء نبوده و این اسناد از حیث مرور زمان تابع مقررات مربوطه مرور زمان راجع به اموال منقوله است.

ماده 319

ماده 319_ اگر وجه برات یافته طلب یا چک رانتوان به واسطه حصول مرور زمان پنج سال مطالبه کرد دارند بر تابع یافته طلب یا چک می تواند تا حصول مرور زمان اموال منقوله وجه آن را از کسی که به ضرر او استفاده بلا جهت کرده است مطالبه نماید.

تبصره

تبصره - حکم فوق در مورد نیز جاری است که برات یافته طلب یا چک یکی از شرایط اساسی مقدراین قانون را فاقد باشد.

باب پنجم

اسناد دروجه حامل

ماده 320

ماده 320 _ دارند هرسند در وجه حامل مالک و برای مطالبه وجه آن محک محسوب می شود مگر در صورت ثبوت خلاف معذل ک اجر مقامات صلاحیت دار قضائی یا پلیس تادیه وجه آن سندا منع کند تادیه و چه به حامل مدیون را نسبت به شخص ثالثی که ممکن است سندا متعلق به او باشد بری نخواهد کرد.

ماده 321

ماده 321 _ جز در مورد که حکم بطلان سندا صادر شده مدیون سندا دروجه حامل مکلف به تادیه نیست مگر در مقابل اخذ سندا.

ماده 322

ماده 322 _ در صورت عدم شدن سندا در وجه حامل که دارای ورقه های کوپن یا دارای ضمیمه ای برای تجدیداوراق کوپن باشد وهمچین در صورت عدم شدن سندا دروجه حامل که خود سندا به دارند آن حق میدهد ربح یا منفعتی را مرتب دریافت کند برای اصدار حکم بطلان مطابق مقررات ذیل عمل خواهد شد.

ماده 323

ماده 323 _ مدعی باید در محکمه محل اقامات مدیون معلوم نماید سندا در تصرف او بوده و فعلا گم شده است اگر دعوی فقط اوراق کوپن یا ضمیمه مربوط به سندا خود را گم کرد باشد ابراز خود سندا کافیهست.

ماده 324

ماده 324_ اگر محکمه ادعای مدعی را بنا بر اوضاع و احوال قابل اعتماد دانست باید بوسیله اعلان در جای به دارند مجهول سند اختیار کند، هر گاه از تاریخ انتشار اولین اعلان تا سه سال سند را ابراز نمود حکم بطلان آن صادر خواهد شد محکمه می تواند لذی الاقضاء مدتی بیش از سه سال تعیین کند.

ماده 325

ماده 325_ به تقاضای مدعی محکمه می تواند به مدیون قدمی کند که وجه سند را به کسی نپردازد مگر پس از گرفتن ضامن یا تامینی که محکمه تصویب نماید.

ماده 326

ماده 326_ در مرور گم شدن اوراق کوپن ها بی که در ضمن جریان دعوی لازم التادی می شود به ترتیب مقرر مواد 332 و 333 عمل خواهد شد.

ماده 327

ماده 327_ اخطار مذکور در ماده 324 باید سه دفعه در مجله رسمی منتشر شود. محکمه می تواند بعلاوه اعلان در جای دیگر را نیز مقرر دارد.

ماده 328

ماده 328_ اگر پیس ازاعلان فوق سند مفقود ابراز شود محکمه به مدعی مهلت مناسبی داده و اخطار خواهد کرد که هرگاه تا انقضای مهلت دعوی خود را تعقیب و دلائل خود را ظاهر نکند محکوم شده و سند به ابرازکننده آن مسترد خواهد گردید.

ماده 329

ماده 329_ اگر در ظرف مدتی که مطابق ماده 324 مقرر و اعلان سند ابراز نگرد محکمه حکم بطلان آن را صادر خواهد نمود.

ماده 330

ماده 330_ ابطال سند فورب ه وسیله درج درمجله رسمی وهروسیله دیگری که محکمه مقتضی بداند به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده 331

ماده 331_ پس از صدور حکم ابطال مدعی حق دارد تقاضا کند بخرج اوسنجد جدید یالدى الاقتضاءاوراق کوین تازه به اوبدهند اگرسندهال شده باشد مدعی حق تقاضای تادیه خواهدداشت.

ماده 332

ماده 332_ هرگاه سندمگم شده ازاسنادمدKوردرماده 322 نباشدبه ترتیب ذیل رفتارخواهید. محکمه در صورتی که ادعای مدعی سبق تصرف وگم کردن سند را قابل اعتماد دید حکم می دهد مديون وجهه سند را فوراً در صورتی که حال باشد پس از انقضاء اجل در صورت موجل بودن، به صندوق عدلیه بسباردد.

ماده 333

ماده 333_ اگر قبل انقضای مدتمورزمانی که وجه سند مفقود پس از آن مدتاقابل مطالبه نیست سند ابرازشد مطابق ماده 328 رفتاروالا وجهی که در صندوق عدلیه امانت گذاشته شده به مدعی داده می شود.

ماده 334

ماده 334_ مقررات این باب شامل اسکناس نیست.

باب ششم

دلایلی